

EVROPSKA NEDELJA MOBILNOSTI

16-22. SEPTEMBRA 2025. GODINE

Godišnja tema: Mobilnost za sve

Mobilnost za sve podrazumeva dostupan, pristupačan, povoljan, bezbedan i održiv prevoz za sve, bez obzira na njihova primanja, mesto stanovanja, pol ili fizičke predispozicije. Ipak, usled visokih troškova ili nedostatka ponuđenih transportnih opcija, mnogim ljudima je pristup poslovima, obrazovanju ili osnovnim uslugama ograničen. Ova pojava često se označava kao transportno siromaštvo.

EVROPSKA NEDELJA MOBILNOSTI nas u 2025. godini poziva da razmislimo o ovom problemu i osiguramo mobilnost za sve!

1. Dizajn za sve

Svako ima koristi od dobro osmišljenih sistema mobilnosti. Pažljivo planiranje usluge, vozila, infrastrukture i komunikacija pomaže svim korisnicima, a posebno onima sa fizičkim, senzornim ili kognitivnim poteškoćama.

Bez fizičkih barijera: Osigurati da su svima pristupačna vozila u okviru sistema mobilnosti, koji obuhvata javni prevoz, uslužni prevoz putnika, prevoz na zahtev i deljeni prevoz. Isto važi i za stanice, stajališta, mobilne habove, trotoare, biciklističke staze i drugu transportnu infrastrukturu. Uzeti u obzir rampe, teksturu podloge, signalizaciju, osvetljenje, površine, dimenzije i drenažu.

Jasna komunikacija: Koristiti jednostavnu, lako razumljivu signalizaciju, putokaze, redove vožnje i planere ruta. Izbegavati previše detaljne znakove koji mogu biti komplikovani za neke ljude. Prilagoditi komunikaciju osobama sa senzornim i kognitivnim poteškoćama. Koristiti jasan, jednostavan i dosledan jezik i simbole.

Digitalna pristupačnost: Obezbediti digitalne alate za izdavanje karata, planiranje putovanja i informacije u realnom vremenu prilagođene korisnicima. Pružiti podršku korisnicima u cilju izbegavanja digitalne isključenosti određenih društvenih grupa.

Bezbedno i sigurno: Unaprediti fizičku infrastrukturu (npr. dobro prilagođenim osvetljenjem) i osigurati da digitalne usluge budu usklađene sa GDPR-om u cilju poboljšanja bezbednosti.

2. Raznovrsnost, pristupačne cene i pouzdanost

Istinski inkluzivan sistem mobilnosti nudi raznovrsne, pouzdane i pristupačne opcije prevoza za sve zajednice.

Raznovrsnost: Obezbediti pristupačnost kroz raznovrstan spektar transportnih usluga i načina prevoza, kao i neometane veze. Integrisati i promovisati javni prevoz sa fiksnim linijama, deljene usluge, deljenje vožnje, prevoz na zahtev, pešačenje i biciklizam kako bi se pružile najbolje opcije za različite potrebe mobilnosti. Bilo da je reč o gusto naseljenim urbanim područjima ili udaljenim i raštrkanim naseljima, pronaći ono što odgovara lokalnom kontekstu i utvrditi kako se različite opcije mobilnosti mogu međusobno dopunjavati u cilju poboljšanja dostupnosti i pokrivenosti, kao i smanjenja transportnog siromaštva.

Neka bude povoljno: Istražiti, ispitati i primeniti različite mere koje imaju za cilj osiguranje jednakog pristupa mobilnosti i smanjenje ekonomskog opterećenja pojedinaca i porodica. Podstaci saradnju između državnih organa i pružaoca usluga prevoza u cilju obezbeđivanja popusta, finansijskih podsticaja, subvencija i podrške, budžeta za mobilnost, solidarnih cena, uspostavljanja sistema javnih bicikala i sličnih programa.

Uvek pouzdano: Obezbediti pouzdane usluge i jasne informacije u realnom vremenu kako bi ljudi mogli da izaberu najefikasnije i najodrživije opcije putovanja.

3. Uključiti celu zajednicu

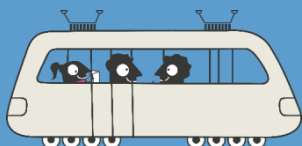
Iskustva sa mobilnošću razlikuju se u zavisnosti od grupa. Uključivanje svih zainteresovanih strana osigurava rešenja koja odražavaju stvarne potrebe.

Saradnja na novim idejama:

Stvoriti prostor i priliku za saradnju između različitih sektora, gde javni sektor deluje kao katalizator da omogući i podrži nove ideje. Socijalni planovi za klimatsku politiku država članica EU podržavaju i podstiču inovativna lokalna rešenja za održivu mobilnost.

Lokalni kontekst, lokalne potrebe: Kako bi se podstakla inkluzivnija rešenja za mobilnost, potrebno je usvojiti pristup koji uključuje sve relevantne strane u procesu učešća, konsultacija, zajedničkog kreiranja i planiranja. Treba imati na umu da su mesne zajednice, predstavničke grupe i druge organizacije civilnog društva i udruženja građana saveznici javnih uprava i prižaoca usluga prevoza u borbi protiv transportnog siromaštva i ranjivosti u oblasti mobilnosti.

Pristupačnost: Uzeti u obzir različite socijalne i kulturne norme i navike kako bi se osiguralo da su održive usluge, rešenja i opcije mobilnosti dobrodošle i prihvaćene od svih.

4. Lokalno, regionalno, gradski

Mobilnost ne bi trebalo da se zaustavi na administrativnim granicama. Efikasna saradnja širom različitih geografskih područja osigurava neometan prevoz za sve.

Kombinovani napori: Podsticati saradnju između gradova i opština kako bi se odgovorilo na potrebe građana u pogledu mobilnosti. U cilju maksimalnog iskorišćenja resursa i pronalaženja efikasnih rešenja, treba istražiti obrasce mobilnosti, lokacije pružanja usluga, kao i dostupnost usluga izvan postojećih administrativnih granica.

Funkcionalne urbane zone i šire: Planirati i upravljati sistemima mobilnosti iz perspektive funkcionalne urbane zone kako bi se uspostavili pouzdaniji i otporniji sistemi. Prioritet treba dati integraciji različitih vidova prevoza i infrastrukture, u cilju efikasnog povezivanja gradskih centara i prigradskih područja. Ne zaboraviti na analizu obrazaca mobilnosti koji nadilaze svakodnevna putovanja od kuće do posla i nazad, uključujući i kompleksne obrasce kretanja povezanih sa brigom i negom drugih, kako bi se osiguralo da su ljudi koji žive u ruralnim i manjim zajednicama uključeni i da su njihove potrebe uzete u obzir.

